

فرمانده دل‌ها

درس یازدهم

اهداف

- ۱ تقویت روحیه وطن‌دوستی و دفاع از میهن
- ۲ آشنایی با حماسه دفاع مقدس و نامداران این عرصه به ویژه شهید حسین خرازی
- ۳ تقویت مهارت درک متن و دریافت مفهوم
- ۴ تقویت مهارت خواندن با رعایت لحن مناسب (آموزش لحن انواع جمله)
- ۵ گسترش دایره واژگان
- ۶ تقویت مهارت‌های املائی، نگارشی و خوش‌نویسی
- ۷ تولید بندهای بدنه در انشانویسی
- ۸ تثبیت یادگیری ابزارهای انسجام متن

جلسه اول	
۱. تدریس درس	۳۰ دقیقه
۲. درک متن	۲۰ دقیقه

روش پیشنهادی تدریس

کارایی گروه

روش کارایی گروه (به شکل ساده)

- ۱ ابتدا دربارهٔ حماسه دفاع مقدس، توضیحات کوتاهی به دانش‌آموزان بدهید.
- ۲ از بچه‌ها بخواهید یک بار، متن درس را به صورت کامل و با دقت به صورت فردی صامت خوانی کنند.
- ۳ کاربرگ سؤالات مربوط به درس را بین دانش‌آموزان توزیع کنید و فرصت بدهید به صورت انفرادی به سؤالات پاسخ بدهند.
- ۴ سپس از همان نمونه سؤال‌ها در اختیار گروه‌ها بگذارید تا اعضای گروه، دربارهٔ پاسخ سؤالات گفت و گو کنند، به توافق برسند و برگه را پاسخ بدهند. (طرح سؤالات به صورت چهارگزینه‌ای توصیه می‌شود).
- ۵ پاسخ سؤالات را در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا هم برگهٔ فردی خود و هم برگهٔ گروهی خود را با آنها تطبیق دهند و جلوی سؤالانی که نادرست پاسخ گفته‌اند، علامت بگذارند و به نوعی برگه‌های انفرادی و گروهی را تصحیح کنند.
- ۶ هر دانش‌آموز برگهٔ خود را با برگهٔ گروه مقایسه کند و از آنجا که احتمالاً در کارکرد گروهی، تعداد پاسخ‌های نادرست کاهش یافته است، دانش‌آموز به کارایی گروه پی می‌برد و مشارکت را در فرایند یادگیری اثربخش می‌داند. چون ارزشیابی به صورت کیفی برگزار می‌شود، تصحیح به صورت کمی و نمره‌گذاری در جداول این روش ضرورت ندارد. فلسفهٔ بهره‌گیری از این روش، پافشاری بر خرد جمعی و برتری دادن نتیجهٔ کار گروه بر عملکرد فرد است.

نمون برگ سؤالات روش کارایی گروه

نام و نام خانوادگی :		باسمه تعالی
تاریخ :		درس یازدهم : فرمانده دل ها
ارزشیابی	۱. داستان فرمانده دل ها در مورد کدام نامدار جنگ تحمیلی است؟ ☐ شهید بهنام محمدی ☐ شهید حسین خزازی ☐ شهید بابایی	
☐ درست پاسخ داده ام. ☐ درست پاسخ نداده ام.		
☐ درست پاسخ داده ام. ☐ درست پاسخ نداده ام.	۲. چرا شهدای جنگ تحمیلی از نامداران ایران زمین هستند؟ ☐ چون نامشان در کتاب شهدا ثبت شده است. ☐ چون از جانشان گذشتند تا سرزمین را از دست دشمن نجات دهند. ☐ چون شور و شوقی وصف ناپذیر برای از بین بردن دشمن نداشتند.	
☐ درست پاسخ داده ام. ☐ درست پاسخ نداده ام.	۳. در حماسه دفاع مقدس کدام عامل در پیروزی رزمندگان از همه مهم تر بود؟ ☐ ترس و ضعف دشمن ☐ دعای خیر فرزندان شهدا ☐ شجاعت و خستگی ناپذیری رزمندگان	
☐ درست پاسخ داده ام. ☐ درست پاسخ نداده ام.	۴. چرا پدرانمان زمان حمله دشمن به کشور، از سرزمینمان دفاع کردند؟ ☐ تا چیزهای بیشتری یادگیرند. ☐ برای اینکه آزادی و استقلال کشور حفظ شود و سرزمینمان به دست بیگانگان نیفتد. ☐ چون قوی و شجاع هستند.	
تعداد سؤالات درست : 	نظر معلم : امضا : تاریخ :	

نکته : برای تعداد سؤالات، چهارچوب ویژه ای طراحی شده است و بنا به سطح توانمندی های دانش آموزان تعداد سؤالات تغییر پیدا می کند.

جلسه دوم	
۱. واژه‌آموزی	۲۰ دقیقه
۲. تمرین خواندن	۳۰ دقیقه

واژه‌آموزی

متن این درس شامل واژه‌هایی مانند «وصف‌ناپذیر» است که در ادامه آموزش واژه‌های مرکب به آنها پرداخته شده است. اگر به ساختمان این ترکیب، توجه کنید درمی‌یابید جزء دوم ترکیب با فرایند «وندافزایی» تولید شده است (نا + پذیر)؛ سپس طی فرایند «ترکیب» در کنار بخش دیگر قرار گرفته، واژه مرکب ایجاد گردیده است. همکاران محترم توجه کنند که از ذکر این مطالب برای دانش‌آموزان پرهیز کنند. هدف این است که دانش‌آموز نسبت به این ترکیب، هوشیار شود و تلاش کند ترکیب‌هایی با این ساخت در ذهن خود بسازد.

تمرین خواندن

روان‌خوانی درست و شمرده دانش‌آموزان را مثل دروس گذشته، در نظر داشته باشید. بعد از تمرین‌های اصولی و مستمر در زمینه خواندن، در این قسمت از سال تحصیلی دانش‌آموزان باید از «روخوانی» یک سطح بالاتر رفته و به خواندن توأم با درک رسیده باشند. روخوانی، بیان واژه‌ها از روی نوشته است که در آن ارتباطی بین واژه‌ها و درک و دریافت وجود ندارد، یعنی دانش‌آموز آنچه را دیده به زبان می‌آورد. در حالی که خواندن علاوه بر بیان نوشته‌ها، باید منجر به درک و فهم شود.

جلسه سوم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۱)	۲۵ دقیقه
۲. خواندن با لحن مناسب	۲۵ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۱) : املا و واژه‌آموزی

انجام فعالیت‌های کتاب نگارش در کلاس درس مورد تأکید مؤلفان می‌باشد.

خواندن با لحن مناسب : تأکید بر لحن، آوا و آهنگ مناسب

متن این درس یک متن روایی است که انتخاب لحن به تناسب شخصیت‌ها، تشخیص مکث‌ها و درنگ‌ها و رعایت سرعت مناسب خواندن، تأثیرگذاری بیشتری ایجاد می‌نماید.

جلسه چهارم	
روان خوانی	۵۰ دقیقه

فعالیت روان خوانی در درس چهارم، تأکید به لحن خواندن واژه داشت؛ در آنجا توضیح دادیم که قرار دادن تکیه بر هجای اول و آخر واژه، در انتقال پیام، تفاوت ایجاد می‌کند. در این درس تأکید بر لحن خواندن جمله است. برای آموزش، توجه دانش‌آموزان را به لحن متفاوت خواندن جمله‌های خبری، پرسشی، عاطفی و امری جلب می‌کنیم.

بار اول که فایل صوتی را از طریق رمزینۀ سریع پاسخ بخش می‌کنید، توضیحی درباره لحن انواع جمله ندهید؛ فقط از دانش‌آموزان بخواهید با دقت گوش کنند و مانند آن از روی متن بخوانند. اجازه دهید دانش‌آموزان خود به لحن متفاوت انواع جمله پی ببرند؛ لازم هم نیست بر زبان بیاورند، همین که در خواندن، لحن جمله را رعایت کنند، کافی است. پس از اینکه چند نفر از روی متن خواندند و دانش‌آموزان لحن خواندن آنها را مقایسه کردند، فایل صوتی مجدداً پخش شود. در این مرحله به کمک خود دانش‌آموزان موضوع لحن متفاوت انواع جمله آموزش داده شود. بهترین شیوه در آموزش، خواندن تعدادی از دانش‌آموزان و مقایسه لحن آنها است.

جلسه پنجم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۲)	۲۵ دقیقه
۲. تمرین خواندن	۲۵ دقیقه

به کمک مطالب قبلی و بهره‌گیری از خلاقیت خود در تدریس، مطالب این جلسه ارائه شود.

جلسه ششم	
۱. املا	۳۰ دقیقه
۲. فعالیت‌های نوشتاری (۳): تمرین خوشنویسی از صفحه هنر و سرگرمی	۲۰ دقیقه

املا: املای همگانی

در این نوع املا همه دانش‌آموزان در تقریر املا مشارکت دارند. ابتدا معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که متن درس را به طور کامل و دقیق مطالعه کنند.

سپس، کتاب را بسته و معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد به ترتیبی که انتخاب کرده، نامشان را صدا می‌زند از هر قسمت از درس که می‌خواهند، یک جمله بگویند تا بقیه دانش‌آموزان بنویسند. بیان جمله از حفظ در اولویت است اما اگر دانش‌آموزی برای گفتن جمله، احتیاج به کتاب پیدا کرد، منعی ندارد.

جلسه هفتم	
۱. ارزشیابی از فعالیت‌های درس	۳۵ دقیقه
۲. فعالیت‌های نوشتاری (۴): جدول صفحه هنر و سرگرمی	۱۵ دقیقه

ارزشیابی

روش «پرسش شفاهی» با توجه به وقت در نظر گرفته شده، مناسب می‌باشد. برای افزایش تأثیر پرسیدن به این نکات توجه کنید:

- سؤالاتی طرح کنید که موجب ایجاد تفکر در دانش‌آموز شود، مثلاً به جای اینکه پرسید «آیا رزمندگان را دوست دارید؟»، پرسید «چرا رزمندگان و شهدا را دوست دارید؟»
- فرصت پاسخ‌گویی را افزایش دهید تا دانش‌آموز فرصت فکر کردن پیدا کند.
- از همه دانش‌آموزان، انتظار پاسخ‌گویی داشته باشید.
- پاسخ‌های صحیح یا اشتباه دانش‌آموزان، هر دو می‌تواند شما را در شناخت میزان درک و فهم دانش‌آموزانتان کمک کند، زیرا هدف، اصلاح متفکرانه است نه اینکه در لحظه اول، پاسخ درست را دریافت نمایید.

جلسه هشتم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۵)	۲۵ دقیقه
۲. املا	۲۵ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۵): درک متن

در سه درس گذشته واژه‌های ربط عاطفی، تقابلی و سببی به عنوان ابزارهای انسجام گزاره‌های متن ارائه شد. در این درس به منظور تثبیت آموخته‌ها متنی ارائه شده است که دانش‌آموز باید واژه ربط مناسب جاهای خالی را تشخیص دهد.

املا

بعد از برگزاری آزمون املاي دو قسمتی می‌توانید از دانش‌آموزان در تصحیح برگه‌ها کمک بگیرید. این کار موجب افزایش یادگیری و اعتماد به نفس دانش‌آموزان می‌شود.

جلسه نهم	
۶. فعالیت‌های نوشتاری (۶)	۵۰ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۶): نگارش

در درس گذشته آموزش انشانویسی با مرحله «تشخیص» شروع شد؛ در این درس، دانش‌آموز به مرحله «تولید» می‌رسد. در درس قبل سه بند ارائه شده بود و دانش‌آموز برای اولین بار در صفحه نگارش از سال سوم تاکنون، بیش از یک بند را دید. در آنجا دانش‌آموز سه بند را خواند و موضوع بندها را تشخیص داد، سپس ارتباط بندها را درک و موضوع نوشته را بیان کرد.

در این درس، موضوع نوشته ارائه شده است و دانش‌آموز باید سه موضوع کوچک و مرتبط به هم برای سه بند بنویسد و متن تولید کند؛ درواقع، انشانویسی در این درس شروع می‌شود. لازم به ذکر است که موضوع «نان» برای دانش‌آموزان آشناست و قبلاً هم در کلاس سوم با آن آشنا شده‌اند؛ بنابراین اطلاعات کافی دارند. آنچه در اینجا اهمیت دارد این است که سه موضوع بند، طوری انتخاب شود که بندها مانند حلقه‌های زنجیر مکمل هم شوند و یکی در پی دیگری با منطق روشنی ارائه شوند.